

Richtlijnen voor activiteiten voor kinderen en jongeren met een handicap binnen het jeugdwerk

1. Situering

In het Ministerieel Besluit van 3 april 2020 houdende wijziging van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken (BS 3 april 2020) werden jeugdwerkzijnswerkers erkend als een essentieel beroep.

Voorliggende richtlijnen bieden een kader voor de organisatie van jeugdwerkactiviteiten voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren binnen het jeugdwerk, en meer specifiek kinderen en jongeren met een handicap.

Met dit draaiboek wordt een algemeen kader gecreëerd: wat zijn essentiële randvoorwaarden die vervuld moeten zijn? Waar mogelijk, wordt verder in detail getreden. Daarnaast is het aan iedere organisatie die zich specifiek richt tot kinderen en jongeren met een handicap om zelf de afweging te maken wanneer activiteiten mogelijk zijn. Iedere werking kent immers een eigen context en eigen omstandigheden en zal dus een eigen vertaling moeten maken van de algemene richtlijnen naar de specifieke situatie. Een goed evenwicht tussen het aanbieden van specifieke activiteiten en veiligheid staat hierbij voorop.

2. Toepassingsgebied

De richtlijnen zijn van toepassing op organisaties die zich met hun werking richten tot kinderen en jongeren met een handicap en voldoen aan volgende subsidiëringsvoorwaarde:

- Jeugdwerkorganisaties die worden gesubsidieerd binnen het Decreet van 22 december 2017 houdende de subsidiëring van bovenlokaal jeugdwerk, jeugthuizen en jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen. Het kan gaan om werkingen met kinderen en jongeren met een handicap zoals bepaald in artikel 6 en 7 van dit decreet.

Een bijkomende voorwaarde is dat deze organisaties de hieronder vermelde functies reeds opnemen voor de coronacrisis – al dan niet onder de noemer van jeugdwerk voor kinderen en jongeren met een handicap – en hiervoor worden erkend en ondersteund.

3. Algemene richtlijnen

Voor een overzicht van de meest actuele maatregelen kan u terecht op [deze pagina](#).

In het voorjaar werden reeds een aantal maatregelen genomen die de organisatie van specifieke activiteiten gericht op kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties, en sinds december 2020 meer specifiek activiteiten gericht op kinderen en jongeren met een handicap, mogelijk maakt. Organisaties die binnen de bevoegdheid Jeugd activiteiten uitoefenen vinden hieronder voor beide domeinen een oplist van wat is toegestaan:

- Sinds 3 april 2020 (MB 3 april 2020, BS 3 april 2020) zijn jeugdwerkers erkend als essentieel beroep, sinds december 2020 hoort jeugdwerk met kinderen en jongeren met een handicap hier ook expliciet onder.
- Er is de mogelijkheid van individuele ambulante en mobiele hulpverlening en het groepsaanbod. Het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin stelt een gelijkaardig draaiboek ter beschikking. Dat kan u raadplegen via [deze link](#).

Voor een actueel overzicht over de aanpak en exit van de Covid-19 crisis bieden onderstaande websites nuttige informatie:

- <https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/informatie-covid-19>
- <https://www.info-coronavirus.be/nl/>
- <https://overheid.vlaanderen.be/corona>
- <https://www.vlaanderen.be/gezondheid-en-welzijn/gezondheid/gezondheid-en-preventie-tijdens-de-coronacrisis>
- <https://www.zorg-en-gezondheid.be/covid-19>

4. Activiteiten gericht op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, en meer specifiek kinderen en jongeren met een handicap onder begeleiding van jeugdwerkers vanaf december 2020

Het is mogelijk om – mits het in acht nemen van de veiligheidsvoorschriften activiteiten te organiseren voor maximaal 9 personen.

Bij elke activiteit is het belangrijk dat de gezondheid van de doelgroep, de jeugdwerkers en hun omgeving centraal staat (handhygiëne, social distancing, mondkapjes, schoonmaken materiaal na gebruik, voldoende verluchting, enz.).

4.1 Aanbieden van 1 op 1 begeleiding in de gebouwen van de werking

Deze activiteiten spelen in op de welzijnsfunctie van het jeugdwerk voor kinderen en jongeren met een beperking. In één-op-één gesprekken bieden de jeugdwerkers een luisterend oor aan en geven ze emotionele steun. Naast een focus op het mentaal welzijn, geven de jeugdwerkers ook adviezen over hoe de pandemie-periode veilig kunnen doormaken.

Naast het gesprek als methodiek, kunnen de jeugdwerkers ook kleine activiteiten aanbieden, zoals knutselen, gezelschapsspellen, film kijken, gamen, PC ter beschikking stellen...

4.2 Ambulante begeleiding en huisbezoeken als gezinsondersteunende activiteit

De activiteiten geven de organisaties de mogelijkheid om hun gezinsondersteunende functie te vervullen. Het natuurlijke netwerk rondom kinderen en jongeren met een beperking nemen een belangrijke plaats in bij de organisaties. Een wederzijds vertrouwen en degelijke informatie uitwisseling vormt een wezenlijk onderdeel van de dienstverlening die deze organisaties waarmaken.

Hiernaast kan een 1 op 1 ambulante begeleiding in de vertrouwde thuisomgeving een noodzakelijk en veilig alternatief vormen voor groepsactiviteiten of 1 op 1 begeleiding op locatie.

4.3. Beperkt groepsaanbod

De werking kan de lokalen openstellen voor kleine groepjes van maximaal 9 personen.

Deze maatregel speelt in op de functie van het organiseren van een groepsgericht vrijetijdsaanbod. Hierbij vervullen we eveneens de gezinsondersteunende functie. De erkende organisaties kunnen groepsactiviteiten aanbieden voor groepen die maximaal uit 8 deelnemers met een beperking bestaan. Het aantal begeleiders wordt bepaald naar de ondersteuningsnood van de deelnemers, maar de groepsgrootte kan niet groter zijn dan maximaal 9 personen. Een eventueel hoger aantal begeleiders tov het aantal deelnemers zorgt voor meer ondersteuningsmogelijkheden, waardoor de veiligheid en de bijbehorende maatregelen beter kan gegarandeerd worden. De kinderen en jongeren met een beperking kunnen tijdens deze activiteit in een veilige en gecontroleerde context elkaar ontmoeten en bij leeftijdsgenoten uiting geven aan hun gedachten en gevoelens. Waar ze omwille van hun hoge ondersteuningsnood zonder het aangepast aanbod van de erkende organisaties de mogelijkheid niet toe hebben. Bovendien zorgen deze type activiteiten voor een ondersteuning van het gezin.

5. Algemene principes en maatregelen

5.1 Respecteren van viervuistregels

1. Personen met acute symptomen van de bovenste of onderste luchtwegen (hoesten, niezen, keelpijn, hoofdpijn, koorts) komen niet naar de werking of gaan ook niet op verplaatsing. Wie ziek is, blijft te allen tijde thuis.
2. Tijdens alle activiteiten geldt het principe van social distancing (min. 1,5 meter) en respecteren zowel medewerkers, vrijwilligers als de deelnemers- de algemene voorzorgsmaatregelen met betrekking tot hygiëne (dragen van een mondmasker, regelmatig ontsmetten,...)
3. Wanneer bij individuele begeleiding en/of omwille persoonlijke verzorging (bv. toiletbegeleiding, maaltijdbegeleiding...) de social distancing tijdelijk niet kan gegarandeerd worden, moeten verstrengde veiligheidsmaatregelen toegepast worden. Zoals het extra ontsmetten van elementen in de ruimte (bv.: wandbeugel toilet, rolstoel, tafelblad...), dragen van mondmasker in combinatie met face shield, handschoenen, eventueel spatwaterdichte schorten,...
4. Het is de verantwoordelijkheid van de organisatie om de infrastructuur aan te passen en om in beschermingsmateriaal te voorzien.

Het is de verantwoordelijkheid van iedere persoon om deze vier vuistregels toe te passen.

5.2 Inrichten van de ruimte

- Het aantal personen gelijktijdig op één locatie wordt beperkt zodat de afstand van anderhalve meter gerespecteerd wordt. Het aantal personen (zowel kinderen en jongeren als medewerkers, begeleiders, ouders, leerkrachten en vrijwilligers) dat tegelijkertijd aanwezig kan zijn, is afhankelijk van de grootte van de locatie. Per locatie wordt daarom vastgesteld hoeveel personen aanwezig mogen zijn, rekening houdend met de afstand van anderhalve meter. Om ervoor te zorgen dat deze afstand steeds bewaard kan blijven moet er 4m² per aanwezig kind, jongere, begeleider, ... voorzien worden.
- Materialen die moeilijk te ontsmetten zijn (zoals gestoffeerde stoelen, matten, ...) worden maximaal geweerd.
- Spreekruimtes en bureaus houdt men zo leeg en proper mogelijk.
- Men brengt, waar nodig en aangewezen, signalisatie aan, om de nodige afstand te kunnen handhaven en een vlotte circulatie door het gebouw te garanderen.
- Werkingen kunnen kosteloos water aanbieden. Ze zorgen voor een systeem waardoor dit veilig kan gebeuren. Het aanbieden/verkoppen van andere dranken en etenswaren is niet toegestaan.

5.3 Persoonlijk beschermingsmateriaal en hygiëne

- Het gebruik van mondmaskers door jeugdwerkers, kinderen en jongeren is verplicht indien de afstandsregels niet kunnen worden gerespecteerd. De personen die in de onmogelijkheid zijn een mondmasker, een alternatief in stof of een gelaatsscherm te dragen omwille van een beperking, gestaafd door middel van een medisch attest, moeten niet voldoen aan deze verplichting (voor meer info: [hier](#))
- Handen wassen of handalcohol gebruiken voor en na ieder gesprek. Handen wassen of ontsmetten is een effectief preventiemiddel. Hierover wordt gesensibiliseerd (naar

jeugdwerkers, vrijwilligers en kinderen of jongeren) en hierrond wordt in voldoende materiaal voorzien (bv. handalcohol bij binnenkomst meteen aanbieden aan de gebruiker).

- Organisaties zorgen ervoor dat alle vereiste beschermingsmateriaal (mondmaskers voor de medewerkers en vrijwilligers, handgel, handzeep, zakdoekjes, ...) aanwezig is op elke locatie en dat de voorraad permanent wordt aangevuld.

5.4 Inplannen en organisatie van activiteiten (individueel en in groep)

- Aan iedereen wordt gevraagd om op tijd te komen.
- Gesprekken en activiteiten vinden enkel plaats in lokalen die voldoende verlucht kunnen worden. Dat wil zeggen dat zoveel als mogelijk ramen worden opengezet of dat ventilatiesystemen continu werken. Als het mogelijk is en uiteraard enkel mits akkoord van en met respect voor de privacy van de gebruiker, is het aan te raden om deuren zoveel mogelijk te laten open staan.
- De jeugdwerkwilzjnsworker ontsmet tafel en deurklinken na elke gesprek of iedere activiteit.
- Het is aan te bevelen om dezelfde medewerkers gebruik te laten maken van dezelfde ruimtes.
- Gaan er activiteiten door waarvoor materiaal gebruikt wordt, zoals bij bv. bij tuinieren of een gezelschapsspel, dan wordt het materiaal na elke activiteit gedesinfecteerd.
- Hou er bij het inplannen van activiteiten rekening mee dat ook tijd ingecalculeerd moet worden voor de ontsmetting veelvuldig aangeraakte oppervlakten voor- en nadien, handen wassen, briefen van aanwezigen over eventuele hygiënemaatregelen, ...

5.5 Afspraakstelsysteem

Bij het maken van de afspraak met de kinderen of jongeren:

- Bevraagt de jeugdwerkwilzjnsworker of het kind of de jongere of de ouder(s)/begeleider COVID-19 symptomen vertoont: als men symptomen vertoont, gaat de afspraak niet door. Voor het maken van een nieuwe afspraak, hou rekening met de regels voor quarantaine die Sciensano hanteert (https://covid-19.sciensano.be/sites/default/files/Covid19/COVID-19_procedure_contact_NL.pdf)
- Wordt aan het kind of de jongere gevraagd een mondmasker mee te nemen.
- Wordt aan het kind of de jongere gevraagd om stipt op tijd te komen zodat contacten in een eventuele wachtruimte worden vermeden.
- Voor het gesprek van start gaat, bevraagt de jeugdwerkwilzjnsworker opnieuw of er geen symptomen zijn en beëindigt de jeugdwerkwilzjnsworker de afspraak indien het kind of de jongere symptomen vertoont. In dat geval wordt een nieuwe afspraak gemaakt of gaat het gesprek op een later moment via chat of (beeld)bellen door.

5.6 Poetsprotocol

De richtlijnen inzake poetsen dienen strikt opgevolgd te worden:

- De lokalen worden dagelijks gereinigd met detergent en gedesinfecteerd met een product dat actief is tegen het coronavirus, bv. met een chlooroplossing van 1.000 ppm (bereiding).
- Minstens tweemaal per dag, maar aan te bevelen, frequenter, reinigen en desinfecteren van:

- de 'veelvuldig aangeraakte' oppervlakken: deurklinken, klavieren, bedieningspaneel van de lift, handgrepen, leuning, deurklink, telefoon/smartphone, lichtsakelaar, oproepbel, oppervlakken zoals tafel, stoelen,...
- het sanitair: zeker spoelknop, handsteun, kraan,...

5.7 Bijkomende richtlijnen activiteiten per groep

- Laat personen toekomen in verschillende time slots. Zo wordt vermeden dat verschillende personen gelijktijdig in eenzelfde doorgang of wachtruimte moeten zijn.
- Ouders en of begeleiders betreden de gebouwen niet en nemen afscheid aan de voordeur of inkomhal. De overdracht van medicatie en informatie vindt plaats in een goed geventileerde ruimte. Het dragen van een mondmasker is voor alle aanwezigen verplicht.
- Plaats zoveel mogelijk dezelfde begeleider bij dezelfde groep.
- Leg voor iedere ruimte het maximum aantal personen vast, zodat voldoende fysieke afstand kan worden gewaarborgd.
- Groepen die zich verplaatsen conform de op dat moment geldende maatregelen krijgen van de organisatie een document dat de verplaatsing attesteert
- Na afloop van de activiteit wordt de gebruikte ruimte geïmproviseerd en gedisinfecteerd.
- Grote pauzes samen met de kinderen en jongeren, zoals bv. een middagpauze, worden vermeden. Is er een pauze, dan gaat die bij voorkeur in openlucht door.
- Kinderen en jongeren zijn in principe enkel aanwezig voor het volgen van een groepsactiviteit of een individuele begeleiding en verlaten daarna het gebouw. Maak hierover duidelijke afspraken met de personen die de kinderen en jongeren begeleiden.
- Er mogen geen keukenactiviteiten plaatsvinden, noch maaltijden aangeboden worden. Een kleine versnapering kan voorzien worden. Organisaties mogen dus kinderen en jongeren een 'tien- of vieruurtje' aanbieden. De koekjes of stukken fruit mogen niet versneden worden en moeten uitgedeeld worden door de begeleider. De begeleider draagt hiervoor een mondmasker en handschoenen.
- Kinderen en jongeren worden gestimuleerd om maximaal persoonlijke herbruikbare drankflessen of wegwerpbekers te gebruiken. Wordt er toch op een andere manier gewerkt, zoek dan naar de meest hygiënische oplossing (bv. door één persoon de dranken te laten inschenken).

5.8 Bijkomende richtlijnen ambulante begeleiding

- Aan het natuurlijk netwerk (ouders, begeleiders, voorgd...) wordt gevraagd om de ruimte te ontsmetten vooraleer de activiteit doorgaat.
- Enkel de personen die essentieel zijn voor de activiteit blijven aanwezig in de ruimte. De overige huisgenoten verlaten de activiteitenruimte.
- Zoveel als mogelijk vindt de activiteit in de buitenruimte plaats.
- Dragen van mondmasker is steeds verplicht voor alle aanwezigen.
- Het principe van social distancing blijft de norm.
- Er mogen geen keukenactiviteiten plaatsvinden, noch maaltijden aangeboden worden.
- De begeleiders voorzien hun eigen drank in herbruikbare drinkflessen.

- Wanneer een huisgenoot of de deelnemer in de week voorafgaand aan de activiteit symptomen vertoont van COVID-19, kan de activiteit niet doorgaan.